

Диригентът и композиторът Валентин Бобевски

НЯМА ДА УГАСНЕ ТОВА, КОЕТО НЕ СЕ ГАСИ, ЗАЩОТО РОДНАТА ПЕСЕН НАВЕК НИ СВЪРЗВА

● *Застраховката е мисъл за бъдещето*

Маестро Валентин Бобевски е роден на 5 февруари 1938 г. в София. Завършил е дирижиране в Държавната музикална академия в София в класа на проф. Георги Димитров и е специализирал в Хумболдт Университет в Берлин.

Преподавал е дирижиране в Музикалната академия „Ференц Лист“ в Будапеща. Носител е на наградата „Бела Барток“ за високо диригентско майсторство и на първи награди от много конкурси в Италия, Унгария, Германия, Гърция, Полша, Великобритания, Куба. Диригент с ярко артистично присъствие, той е посрещан възторжено от публиката на 4 континента - Европа, Азия, Африка, Америка.

В. Бобевски е изтъкнат музикален и обществен деец - председател на Българския хоров съюз, председател на Международния фестивал за православна музика „Хвалите Господа“, композитор на хорова и театрална музика.

Носител е на орден „Св. Св. Кирил и Методий“, „Златна лира“ на Съюза на българските музикални дейци, Специален медал на Ватикана, Златен плакет на БХС. Номиниран е за Мъж на постиженията (1993 г.) от Кеймбриджския библиографски институт и включен в Енциклопедията на Кеймбридж.

Г - н Бобевски, тази година е юбилейна за вас. Имате завидна творческа биография. Как открихте пътя към храма на музиката?

- Пътя към храма на музиката го открих чрез моите родители, главно чрез баща ми. От невръстен младенец, както се казва, аз слушах музика. Майка и татко на младини са пеели в дует. По-късно баща ми се включва в хор „Гусла“ и пее дълги години. Зам.- председател е на хора, солист на мандолинния оркестър, основател на ред хорове. Така че у дома все се е говорело за музика. Със сестра ми почнахме шестгодишни да свирим на пиано. Това бе началото ми.

- **Още като студент хващате диригентската палка. Много силното желание ли е причината?**

- Просто съдбата така е пожелала. Дори преди да стана студент. Пеех в гимназията в хор „Гусла“ и в казармата, като питаха кой какво може да прави, се изпуснах: „Аз съм пял в хор.“ И чух: „А, ние ще имаме армейски прегледи. Я да направим един хор.“ Задача - запевед. Взех ноти от „Гусла“ - Вебер - „Хор на ловците“, „Ганината майка“ на Д. Христов, „Мануш войвода“ на Владигеров. Класирахме се първи. И мога да кажа с гордост - това беше точно преди 50 години, макар още незапочнал да се занимавам с музика професионално. Това бе моят старт - във Военния клуб в София, на 6 май 1958 г. бе моята първа награда. Така тръгна нещата. Започнах с малки състави, учех се на занаят. Същевременно следвах музика. Но първият ми щат бе, вече втора година студент, в Ансамбъла на транспортните работници. Там дирижирах до завършване на Консерваторията, а после ме разпределиха във Видин.

- **Дори беглият поглед очертава един впечатляващ творчески път. От няколко десетилетия, както и в момента, ръ-**

ководите три хорови формации, от 2002 г. сте председател на Българския хоров съюз (БХС). Как успявате

те, какво преодолявате?

- О, за преодоляване неща си има непрестанно и през деня, и през нощта. Често се отдава човек на мисли - какво да направи, как да помогне. За всички хорове, в цялата страна, проблемите са предимно организационни и най-вече - финансови. Имаме много прекрасни колективи, страдащи от страхотен недоимък, и това е вече опасност за съществуването на българското хорово движение. А колкото за моите хорове - аз не ги сменям. Ставало е само по непреодолими причини, когато бях по разпределение. Върнах се и 25 години бях в Ансамбъла на ГУСВ, 36 години вече водах хор „Света София“, 23 години - хор „Гусла“, основах преди 18 години Камерен ансамбъл „България“. Така че навсякъде съм бил верен на своите състави. Отдавна исках да напусна някой от тях, но те не ми дават дума да издумам. Явно, че сме силно свързани и така си вървим засега.

- **Многобройни турнета в чужбина, участия в национални и международни фестивали и конкурси, завоювани**

множество награди. Пълни ли са залите, коя публика е топла, по-благодарна - у нас или извън България?

- Много интересен въпрос. Публиката е доста разнородна, но аз поне съм се радвал на много големи аплаузи и много успехи. Бил съм на изток - в Корея, и на запад - в Куба, изцяла Европа. Публиката е навсякъде добронамерена, хората идват с отворени сърца и ние трябва също да отворим нашите души и сърца и да ги дарим с гласовете си. Аз съм пял в Страсбургската катедрала, побираща 6 хил. души, висока 140 м, пял съм в прочутата зала Финландия в Хелзинки, в най-хубави катедрали като Кьолнската. Тук - в спортни зали, навън - на площадки. На първо място за мен - в светинята зала „България“. И навсякъде много щедра е била към нас публиката. Понякога, като се сещам за неща, които съм преживял, ме обземат странни мисли. За това колко е хубаво да общува човек с музиката и особено когато успее да предизвика нещо, което е над обикновените човешки възприятия. Тогава като че някакъв дух се спуска над теб и те води, и води и твоите певци, в момента на изпълнението. Не винаги става, колкото и да ис-

кам. Може би на 5 години веднъж. Ето, няма да забравя конкурса „Бела Барток“ в Деврецен, може би най-трудният в Европа. Просто публиката беше полудяла по нас и при спомена пак ме обземат вълнения. Или в Арецо, в Италия, като запяхме, тръпки полазиха по нас всичките. От какво се получи не знаем.

- **Магия навярно. Но медалът има и обратна страна - в годините на прехода все повече проблеми се изправят пред хоровете в България. Даже и предишната им международна слава май помръкна. Или греша?**

- Не грешите. Но „помръкна“ не е най-точното. Просто имат по-малко възможности за изяви. Колективите работят, а средства няма. Доста разговори сме водили къде ли не, но най-често чуваме: „Спасявайте се сами. Търсете спомоществователи!“ Много трудно обаче си развързват кесиите богатите хора. Държавата не иска да отдели пари. Това е най-сериозният проблем, но аз мисля, че не може да не се намери един ред някъде в бюджета на Министерството на културата. Ред,

в който да пише за българското хорово изкуство, за тези прекрасни състави. Не мога да ги нарека любителски, те са просто състави, които не са заплатени, но много от тях пеят на професионално ниво. Защото и в момента ние поддържаме едно високо реноме в концертните зали на Европа. Все пак не може без дори елементарен стимул тези хора да пеят непрестанно, а когато трябва да тръгнат, да си останат тук.

- **А БХС успява ли по някакъв начин реално да подпомага апостолските усилия на повечето от хоровете у нас да обогатяват музикалната култура на българина?**

- Да, БХС се радва на добро подпомагане от общините. Ние имаме над 22 регионални фестивала, много от които са международни. Трябва да се борим да възстановим много загубени позиции, но това може да стане с помощта на общините и държавата. Ние работим чудесно и със Съюза на българските композитори. Знае се - 99.99 на сто от българските хорови песни се пеят от български хорове. И ние се чувстваме много приятно обвързани с нашите колеги - българските

свързва.

- **Как виждате бъдещето на хоровото изкуство у нас? „Ще го бъде ли?“, както казва народът.**

- Трябва да го бъде, защото девизът на Добри Христов ни задължава, ние сме следовници на нашите предшественици от няколко поколения, още от края на XIX век. Дължни сме да вървим напред. Аз имам увереност, защото напоследък се появила доста младежки формации - това е едно, второ - появили се нови млади диригенти, желаещи да следват нашия път. За което много се радвам и им благодаря, и се гордея с младата генерация нови хорови диригенти.

- **„Който пее, зло не мисли.“ Според вас колективното пеене, сливането на гласовете, на душите на толкова хора в едно съзвучие, в една хармония изключва ли злобата, завистта помежду им?**

- Би трябвало да изключва, защото всичко е много естествено. Един колектив от 20 или 50 души пее в една зала, често тя не е отоплена или не е добре осветена, но те пеят рамо до рамо и всички негоди по равно понасят, и всички радости -

също по равно. Аз и затова се занимавам с това колективно музикално изкуство. Хоровият диригент, и особено в любителските хорове, трябва да бъде още организатор, да бъде приятел и другар. Много особена е спецификата на това да ръководиш хор в България от любители, прекрасни певци с различни ангажименти и тежнениия, и да умееш да ги обединяваш така, че да изпъкват добрите стра-

ни във всеки човек, а по-негативните неща да се тушират, за да не взимат превес. За да може наистина колективът да върви все напред. Аз обичам своите хористи, уважавам ги и гледам по всякакъв начин да работят добре с тях.

- **„Застраховане“ - какви мисли предизвиква у вас тази дума? Вие лично застрахован ли сте?**

- Лично аз бях застрахован, но успях да си приключа застраховката, нали на 70-годишните не правят застраховки. Само жилището ми е застраховано, правя го редовно, защото застраховката е една мисъл и за бъдещето. Човек, колкото и да живее за днешния ден, колкото и да се вторачва във вчерашния, трябва да гледа и напред. Аз лично бих се радвал да имаме много приятели от хората, които се застраховат, та да имаме много приятели на хоровото изкуство. Мисля, че това единение чрез изкуството е най-приятното - да ни прави все по-млади, по-здрави, по-уверени в бъдещето.

Разговаря
ВАНЯ ТОШЕВСКА